

λάτεια καὶ ἡ Ἀνθὼ ἐπροσπάθησαν νὰ τὴν παρηγορήσωσι. Μεῖνε ἐδῶ, τῇ λέγει ἡ Γαλάτεια· θὰ σὲ βοηθήσωμεν εἰς ἀνέυρεσιν τοῦ Ἀρτιδώρου, ὃν καὶ ἡμεῖς ἐθρηνοῦμεν μετὰ σοῦ μέχρι τοῦδε. Πεισθεῖσα δ' ἡ Θεανὼ εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν ἑμείνων, σφίγγουσα τὴν Γαλάτειαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ ὑποσχομένη δι' ὀλίγας ἡμέρας νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ.

Μετὰ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ αἱ τρεῖς ποιμενίδες συνάξασαί τὰ πρόβατά των ἐπέστρεπον εἰς τὸ χωρίον των· ἀλλὰ δὲν εἶχον εἰ διατρέξει τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ, ὅταν ἡ Γαλάτεια ἐνεθυμήθη ὅτι ἐλησμόνησε τὸν αὐλὸν τῆς. Παρακαλέσασα λοιπὸν τὴν Ἀνθὼ καὶ τὴν Ξένην νὰ προσέχωσι τὰ πρόβατά της μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῆς, ἐπέστρεψε μόνη πρὸς ἀνέυρεσιν τοῦ αὐλοῦ τῆς, καὶ πλησιάσασα εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκάθητο, εἶδε γέροντα ποιμένα Ἀηνίονα καλούμενον, ἔχοντα εἰς τὰς χεῖράς του τὸν αὐλὸν τῆς. Συγχρόνως δὲ εἶδε καὶ τὸν Ἑλικίονα ἐπιστρέφοντα μετὰ τοῦ εὐαρίθμου αἰπολίου τῶν αἰγῶν του, ὅς διαβαίνων ἐκείθεν καὶ ἀναγνώρισας τὸν αὐλὸν τῆς Γαλατείας, ἐσταμάτησε, καὶ παρετήρει τὸν Ἀηνίονα ἐκστατικῶς, ἐν ᾧ ἡ Γαλάτεια κεκρυμμένη ὀπίσθεν βράτου προσεῖχεν εἰς τὰ κινήματα τοῦ Ἑλικίονος, καὶ περιέμενε ν' ἀκούσῃ τί θὰ εἴπῃ.

Πῶς εὐρέθη ὁ αὐλὸς οὗτος, ἐρωτᾷ ὁ Ἑλικίων μετ' ὤψαν φωνήν, εἰς χεῖράς σου; — Ἐνταῦθα τόρα τὸν εὔρον, ἀπακρίθη ὁ γέρον ποιμὴν, καὶ θὰ τὸν προσφέρω εἰς τὴν Βασιλικὴν μου, ἥτις δὲν θ' ἀποποιηθῇ τόσον ὠραῖον δῶρον. — Ἐῖχον νὰ μαζάζῃς τὴν καρδίαν τῆς Βασιλικῆς σου διὰ τοιοῦτου δώρου, ἀλλ' ὁ ἐδικὸς μου εἶναι πολὺ ὠραιότερος· ἰδέ τον, πῶς ὁ φλοιὸς ἐπιδεδξίως ἀφαιρέθεις φαίνεται· ὅτι σχηματίζει περίε κλάδον κισσοῦ. Τί θέλεις λοιπὸν νὰ σοὶ δώσω εἰς ἀνταλλάξιν νὰ μοὶ τὸν δώσῃς; — Τὴν ὠραιότεραν αἰγὰ σου. — Ὡ! μετὰ πάσης χαρᾶς, συμφωνῶ, ἐκ τῶν ἐξ αἰγῶν μου ἐκλεξὼν οἶκν θέλης· ἰδέ τῆς. Τότε ὁ γέρον εὐκόλως συγκατανεύσας ἐδιέλαξε τὴν ἐπίτεκν (ἱτοιμόγεννην), ἣν ὁ Ἑλικίων παράφορος ἀπὸ χαρὰν ἔδωκε, καὶ ἔλαβε τὸν αὐλόν, ὃν περιπαθῶς ἐσφίγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας του· καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀπῆλθον ἀμφοτέρω εὐχαριστημένοι. Ἡ δὲ Γαλάτεια ὅλως σκεπτικῇ ἐπέστρεψε πρὸς τὴν Ἀνθὼ καὶ τὴν Θεανὼ, ἐρωτῶσας ἂν εὔρει τὸν αὐλὸν τῆς. Τὸν ἔλαβέ τις, εἶπεν· ἀλλὰ τοῦτο ποτὶς δὲν μὲ λυπεῖ.

Ἐν τούτοις τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἤρχιζε νὰ σκοτεινιάζῃ τὰ ὅρη· τὰ πτηνὰ συνχρόμενα εἰς τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων ἤρξαν μὲ ὑπόκωφον ψιθυρισμὸν περὶ τοῦ κλάδου, ἐρ' οὐ ἔμελλον νὰ διανυκτερεύσωσι· πανταχόθεν ἤκούοντο αὐλοὶ ποιμένων, καὶ κώδωνες προβάτων πλησιάζοντων εἰς τὸ χωρίον, ἐν ᾧ αἱ ποιμενίδες ἐλθοῦσαι εὔρον μεγάλας προπαρσικεύας ἐοικῆς, ὧν τὴν αἰτίαν ἔμαθον, ὅτι δηλαδὴ Ἀρκανίων ὁ πλουσιώτατος γεωργὸς ἐμελλε νὰ νυμφευθῇ τὴν ἐπιστήν τὴν Σιλθηρίκν, λαμβάνουσαν μόνην προῖκα τοὺς ὠραίους γλαυκοὺς ὀφθαλμούς τῆς. Ὁ θαυμάσιος ἐραστὴς θέλων νὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του ὅ,τι μάλιστα μεγαλοπρεπέστερτα, εἶχε προσκαλέσαι πάντας τοὺς ποιμένας τῶν παρακειμένων χωρίων, ἐν

οἷς καὶ τὸν περίφημον Θύρσιν, μεθ' οὗ οὐδεὶς ἡμῶν στήται τὰ πρωτεῖα ὡς πρὸς τὴν τέχνην τοῦ τραγοδεῖν καὶ παίζειν τὸν αὐλόν, περιμενομένου μετὰ τοῦ φίλου του Δάμωνος. Ἡ δὲ Θεανὼ ἐλπίζουσα ὅτι μετὰ τῶν προσκεκλημένων θὰ ἦτο καὶ ὁ Ἀρτιδώρος, ἀπεφάσισε νὰ παρακολουθήσῃ τὴν Γαλάτειαν. Πάντες λοιπὸν οἱ ποιμένες ἡτοιμάσθησαν διὰ τὰ παιγνίδια καὶ διαφόρους ἀγῶνας, μέλλοντας νὰ ἐκτελεσθῶσι καθ' ὅλην τὴν χαρμόσουν ἐκείνην ἡμέραν.

(Ακολουθεῖ.)

ΕΡΡΙΚΟΣ ΚΛΑΪΥ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ὁ περιφανὴς οὗτος Ἀμερικανὸς ἀπεδείωσεν ἐσχίτως εἰς ἡλικίαν ἐτῶν ἐβδομήκοντα καὶ πέντε. Αἱ ἐμὸς πόνθοι πολιτεῖται τῆς Ἀρκτιῶς Ἀμερικῆς ἐπένθησαν πανδύμως διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, διότι ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος τῶν πολιτῶν ὅπου ἀνέδειξαν μετὰ τὴν γενεάν, ἥτις κατώρθωσε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους ἐκείνου. Ἦτο δὲ ὁ Κλαῖϋ οὐ μόνον ὁ διαπρεπέστερος τῶν ἄλλων ἐξόχων ἀνδρῶν τῆς δευτέρας, ἀπὸ τῆς αὐτονομίας, γενεᾶς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐσχατος αὐτῆς ἀντιπρόσωπος, καὶ ἀφοῦ παρέπεμψεν εἰς τὸν τάφον ἅπαντας αὐτοῦ τοὺς συναγωνιστάς καὶ τοὺς ἀντιπάλους, καταλείπει ἤδη τὸ στάδιον ἐλεύθερον εἰς γενεὰς νέας, αἵτινες ἐξακολουθοῦσι τὸ γιγαντιαῖον ἔργον, τὸ ὅπου ἤρχισαν οἱ προκάτοχοι αὐτῶν, τὸ ἔργον τοῦ νὰ ἐκχερῶσιν καὶ νὰ κατοικήσωσι τὸν νέον ἐκείνον κόσμον καὶ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ἰδίαν τινα πολιτικὴν ἐντολήν καὶ βαρύτητα.

Ὁ Κλαῖϋ ἐγεννήθη εἰς Οὐεργινίαν, εἰς ἐκείνην δαλαδὴ τῶν πολιτειῶν, ἀφ' ἧς κατάρχονται οἱ πλείστοι τῶν προέδρων τῆς συμπολιτείας, καὶ πρῶτος ὁ Οὐασιγκτόν. Εἶδε δὲ τὸ φῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνων, τῇ 12 Ἀπριλίου 1777. Ὁ πατήρ του ἦτο ἱερεὺς σεβάσμιος, ὅστις ἀποθανὼν κατέλιπεν εἰς τὴν νοήμονα καὶ φιλόστοργον σύζυγόν του πέντε τέκνα, οὐδεμίαν δὲ περιουσίαν. Ἡ ἀνατροφή τοῦ Κλαῖϋ, ὅστις ἔλαβε τὴν δυστυχίαν νὰ σταρεθῇ τὸν πατέρα του εἰς ἡλικίαν πέντε ἐτῶν, παρεμελήθη κατ' ἀρχὰς πολὺ, διότι οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν εἶχον εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸν τρόπον τοῦ νὰ ἐκπαιδευθῶσιν ὅπως ἐξεπαιδεύθησαν οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων τινὲς μὲν εἶχον μεταβῇ εἰς Ἀγγλικά ἢ ἄλλα Εὐρωπαϊκά πανεπιστήμια καὶ ἐποτίσθησαν ἐνταῦθα τὰ νάματα τῆς ὑγειετέρας παιδείας, ἣν τότε ἡ νεολαία ἠδύνατο νὰ εὔρῃ εἰς τὸν κόσμον· ἄλλοι ἠξιώθησαν ἐγκρίτων διδασκάλων, μεταδόντων εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τῆς μητροπόλεως. Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ παρεσκεύασαν, ἐν τῇ μελέτῃ τῶν φιλολογικῶν καὶ φιλοσοφικῶν μνημείων, τὸ πνεῦμα αὐτῶν πρὸς τὴν δι-

ἐπαγωγὴν τῶν κοινῶν πραγμάτων, τὸν δὲ χαρακτῆρα, πρὸς τὰς μεγάλας τοῦ πολιτικοῦ βίου δυσχερείας. Καθ' ἣν δὲ ἐποχὴν ὁ Κλαῖϋ ἔφθασεν εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ ἡλικίαν, διὰ τὴν ἀντιπάθειαν ἣτις ἐπεκράτει μεταξύ τῆς προτέρας κυττοπόλεως καὶ τῶν δεκατριῶν ἀποικιῶν, αἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσπᾶσιν ἀπὸ αὐτῆς, διὰ τῆς σπάθης, τὴν ἀνεξαρτησίαν των, οὔτε οἱ νέοι Ἀμερικανοὶ ἠδύναντο πλεον νὰ σταλῶσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν πρὸς ἐκπαίδευσιν, οὔτε Ἀγγλοὶ ὑπῆκοοι νὰ γίνωσιν εὐχαρίστως δεκτοὶ ὡς διδάσκαλοι εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς οἰκίας· ἡ ἄλλη Εὐρώπη ἦτο τότε ἀνω κάτω ὡς ἐκ τῶν ἐπαναστάσεων καὶ τοῦ γενομένου πολέμου· τὰ δὲ Ἀμερικανικὰ σχολεῖα δὲν ὑπῆρχον ἐτι, διότι ὁ τόπος ἐκεῖνος, παθὼν τὰ πάνδημα ἀπὸ τοῦ ἀγῶνος, δὲν εἶχε λάθει καιρὸν νὰ τὰ ὀργανίσῃ. Ὅθεν ἡ γενεὰ εἰς ἣν ἀνήκεν ὁ Κλαῖϋ δὲν εἰσέφερεσε νὰ ἐκπαιδευθῇ ἀποχρώντως, ἡ δὲ ἐλλείψει αὐτῆς αὕτη κατέστη πολλὰκις ἐπαισθητὴ εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιόν της καὶ ἀνέδειξεν αὐτὴν κατωτέραν τῶν Ἀμερικανῶν, τῶν Ἰσφορεσάντων καὶ τῶν Μαδισῶν· ὅχι ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἔμειναν ἀμαθεῖς, ἀλλὰ ἡ διὰ τῶν ἀγῶνων τῆς νεότητος βραδέως ἀποζωμένη βράσιμος παιδεία δυσκόλως ἀναπληροῦται ἑαυτῇ. Ὁ νέος Ἑρρίκος Κλαῖϋ περιορίσθη νὰ μάθῃ τότε τὰ στοιχειωδέστερα πράγματα εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου του, καὶ δὲν ἐραίτα μάλιστα τακτικῶς εἰς αὐτό, διότι ἦτο ἠναγκασμένος νὰ καλλιεργῇ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του ἰδίαις χερσὶ τὸ πατρικὸν κτῆμα του. Ὀνομάζετο δὲ ὁ παῖς τοῦ μύλου (mill boy) ὅτι αὐτὸς ἐκόμιζεν εἰς γειτονικὸν μύλον τὸν σίτον τῇ ἀναγκασίᾳ εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Γενόμενος 15 ἐτῶν, ἐστάλη εἰς τὸ κατὰστημα φαρμακοπώλου τινὸς ἐν Οὐρβινίᾳ πόλεως Ριχμόνδου· ἀλλὰ δὲν διέτριψεν εἰς αὐτὸ εἰμὴ ἓν ἔτος καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τῆς πολιτείας, τὸ ὅπου ἐδρεύεν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν. Κυριῆς δὲ ὢν καὶ ἀγαθῆς φύσεως, ἠγαπήθη ὑπὸ τῶν διακεκριμένων ἀνδρῶν, ὅσοι προσήρχοντο εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τὰς υποθέσεις των, καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ προέδρου. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τὸν προέτρεψαν νὰ σπουδᾷ τὸ δίκαιον· τὸ ἐσπούδασε τῶνόντι, καὶ, εἰς ἡλικίαν ἐκείνῃ ἐτῶν, ἀνηγορεύθη δικηγόρος.

Τοῦτο συνέβη ἐν ἔτει 1797, καθ' ἣν ἐποχὴν δηλαδὴ ἤρχισεν ἐν τῇ ὁμοσπονδίᾳ κινήσεις τις, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα οὐδεὶς τότε προέβλεπεν, ἐπεὶ δὲ, ἐντὸς πενήκοντα ἐνιαυτῶν, νὰ ἀναδείξωσι τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐν τῶν μεγίστων ἐξ ὧν κατάρθρωσεν ὁ ἄνθρωπος. Ἔως τότε ἡ Ἀμερικανικὴ ὁμοσπονδία, ὡς ἐκ τῶν χωρῶν τὰς ὁποίας κατεῖχον οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ὁμοιάζε, καθὼς ἔλεγεν ὁ Οὐόλταῖρος περὶ τῆς Πρωσικῆς μοναρχίας, μετὰ ζῆλον περιεπεριεπιδύοντο ἡπλωμένων παρὰ τὴν παραλίαν. Τῶνόντι ἡ ὁμοσπονδία τότε ἀπετέλει στενὴν παρυφὴν μεταξύ τῶν Ἀλλεγανικῶν ὁρέων καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, συμπεπιεσμένην, καὶ ἀρκετὰ μὲν μακρὰν, διότι, ἀρχομένη πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῶν Βρεττανικῶν κτημάτων, παρεστίνετο εἰς πολλὰς ἐκατοντάδας λευγῶν πρὸς μεσημβρίαν μέχρι Γεωργίας, ἀλλὰ μὴ πε-

ριέχουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰμὴ γαίης μετρίας ποιότητος. Οἱ κάτοικοι ὁμῶς τῆς στενῆς καὶ μακρᾶς αὐτῆς ταινίας, ἀλλὰ λαβόντες ἀναψυχὴν τινα ἀπὸ τῶν μόχθων τοῦ πολέμου, συνέλαβον, ὠθούμενοι ὑπὸ μυστηριώδους αὐτοματισμοῦ, τὸν σκοπὸν νὰ διαδώσωσι τὴν καλλιέργειαν εἰς τὰς εὐφορωτέρας καὶ ἀχανεῖς χώρας, αἵτινες ἐκείντο ἐπέκεινα τῶν ὁρέων. Τυχοδιωκταὶ τινες, μεταδόντες καὶ πρότερον αὐτόθι διὰ νὰ κυνηγήσωσι, καὶ ἄλλοι τολμηρότεροι ἄνδρες, ἐπιχειρήσαντες εἰς αὐτὰς ἐκχερσώσεις, ἀπῆλθον μὲν κινδύνους μεγάλους, ἀλλὰ συγχρόνως ἔλεγον περὶ αὐτῶν τὰ θαύματα ὅσα πάλαι ποτὲ διηγούντο οἱ ἀπαταλμένοι τοῦ Μιωσέως περὶ τῆς Χαναάν. Πραγματοῦτος ἦτο γνωστὸν, ὅτι ἄλλοτε οἱ ἐν-Καναδικῇ Γάλλοι εἶχον δοκιμάσει νὰ κτίσωσιν ἐκεῖ ἀποικίας, ἐκ δὲ τῶν ἀποικιῶν τούτων ἐσώζοντο ἐτι χωρία τινὰ εἰς τὸ εὐρὺ τρίγωνον τὸ περιλαμβάνομενον μεταξύ τοῦ Ὄϊου, τοῦ Μισσισιπίου καὶ τῆς σειρᾶς τῶν λιμνῶν· τὰ πάντα λοιπὸν συνετέλουν εἰς τὸ νὰ ἐπιστήσωσι τὴν κοινὴν προσοχὴν εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας καὶ πάντες ἐπόθησαν νὰ μεταναστεύσωσι πρὸς δυσμὰς, διότι διὰ τοῦ ἀόριστου τούτου ὀνόματος ἐχαρακτηρίζοντο αἱ ἐρημοὶ ἐκεῖναι ἀλλὰ πολύφυτοι ἐκτάσεις, ὀνόματος, τὸ ὅποιον, δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀόριστον αὐτοῦ, ἐξῆλπε τὴν φαντασίαν, μὴ ἐπίδεχόμενον ἄλλο τέρμα εἰμὴ τὸν Εἰρηνάτον Ὠκεανόν, τὸν κείμενον εἰς ἀκαταμέτρητον ἀπόστασιν. Καὶ ὁμῶς οἱ ἄνθρωποι ἐμελλόν ποτε νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν παραλίαν τοῦ ἀπωτάτου ἐκεῖνου Ὠκεανοῦ. ἘΤί λέγω νὰ φθάσωσι; Μήπως δὲ ἐτοιμάζονται σήμερον νὰ ὑπερπηδήσωσι καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν Ὠκεανόν;

Καὶ ὁ νέος λοιπὸν Ἑρρίκος Κλαῖϋ, ἀμα γενόμενος δικηγόρος, ἀπεφάσισε νὰ πορευθῇ πρὸς δυσμὰς, βαλάντιον μὲν ἔχων κενόν, καρδίαν ὁμῶς μεστήν θάρρους καὶ ἀρχῶν ἀγαθῶν. Οὕτω δὲ πράττων παροικολούθει, καὶ τοι μὴ ἔχων τὴν περὶ τούτου συνείδησιν, τὸ ἀληθὲς ρεύμα τοῦ Ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς πολιτικῆς· διότι ὅσοι ἐπορεύοντο πρὸς δυσμὰς ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὴν τύχην τῆς πατρίδος των, πολὺ μᾶλλον ἢ ὅσοι ἔμενον παρὰ τὴν Ἀτλαντικὴν παραλίαν. Εἰς τὴν χώραν ἐκείνην δὲν ὑπῆρχον τότε εἰμὴ δύο πολιτεῖαι, ἡ Κεντουκὺς καὶ ἡ Γενεσαία, ἡ μὲν πρώτη ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Οὐρβινίαν, τῷ 1792, τῆς ὁποίας ἀπετέλει μέρος μέχρι τότε· ἡ δὲ τῷ 1796 ἀπὸ τῆς βορείου Καρολίδος. Ἐπειδὴ ἡ Κεντουκὺς ἦτο πληττεστέρα εἰς τὸν Κλαῖϋ, ἐπορεύθη εἰς αὐτὴν καὶ κατεστάθη εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Λεξινγκτῶνα. Ἐνταῦθα ἔσχε τὴν κυρίαν αὐτοῦ κατοικίαν δι' ὅλου τοῦ ὑπολοίπου βίου, εἰς κτῆμα τι καλούμενον Ahsland, ὅπου, πολλοὶ Εὐρωπαῖοι περιηγηταί, ἀπὸ ψυχῆς ὑπ' αὐτοῦ φιλοξενηθέντες, ἐθαύμασαν τὴν ἀξιοπρεπῆ ἀφέλειαν τοῦ περιφανοῦς ἀνδρός, ἀληθοῦς τύπου καὶ ὑπογραμμοῦ πάσης δημοκρατικῆς ἀρετῆς. Τῆς Κεντουκὺς δὲ διετέλεσεν αἰετοῦ ἀντιπρόσωπος εἰς τὰ δημόσια πράγματα.

Καθ' ἣν ἐποχὴν κατεστάθη εἰς αὐτὴν ὁ Κλαῖϋ, ἡ πολιτεία αὕτη ἀπετέλει τὸ ἐξώτατον σύνορον τοῦ πολιτισμοῦ, τὸ μεθόριον μεταξύ τῆς χώρας ἣν κατεῖχον οἱ λευκοὶ καὶ τῶν ἀρχηγόνων δασῶν, τῶν ὁ-

ποιών οἱ ἄγριοι ἤζιζον νὰ διατηρήσωσι τὴν κατοχὴν. Τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου ἐκείνου ἦσαν ὅποια ἀναγκαιῶς ἔπρεπε νὰ ᾖναι εἰς χώραν, ἐν ᾗ πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐνιαυτῶν τὰ δένδρα τοῦ δάσους ἐκρυπτον πολὺ λάκκις ἐντὸς τῶν γιγαντιαίων αὐτῶν κλώνων Ἰνδοῦς, παραφυλάττοντας μὲ τὴν καρδίαν ἢ τὸν τεμαχαύκην (τὸν πέλεκυν) εἰς τὰς χεῖρας ἵνα δολοφονήσωσι τοὺς λευκοὺς. Οἱ νέοι ἀνετρέφοντο ἀκούοντες διηγούμενα τὰ ἥρωϊκά κατορθώματα τῶν πρώτων ῥιψοκινδύνων ἀνδρῶν, οἵτινες πάλαι εἶχον ὁρμήσει ἐπὶ τὴν ἐκχέρσωσιν τῆς χώρας ἐκείνης· αἱ νέαι ἐμάνθανον, ὅτι αἱ ἀρβένωποι αὐτῶν μητέρες πολλάκις ἠναγκάσθησαν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἀνδρός των νὰ ὑπερασπίσωσι, μετὰ τὸ ὄπλον εἰς τὰς χεῖρας, τὴν περίφρακτον οἰκίαν. Καὶ ἔπειτα οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κατήγοντο ἀπὸ γενεᾶς ὁρμητικῆς καὶ τολμηρᾶς· διότι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Κεντουκῆς προήρχοντο ἀπὸ τῆς Οὐίργινίας καὶ ἦσαν λοιπὸν ἀπόγονοι τῶν Ἀγγλῶν ἐκείνων ἱππέων, οἵτινες, πολυθρύλλητοι ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, κατὰ τὴν 17 ἐκκτονταετηρίδα ἀναδειχθέντες, διὰ τὸ ἀρειμάνιον αὐτῶν πνεῦμα, ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι τῆς Οὐίργινίας ἄποικοι. Πάντες ἦσαν ἐνὶ πλοὶ καὶ ἔτοιμοι νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ ὄπλα των· ἐνὶ λόγῳ, πολλαὶ συνέβαινον τότε ἐν Κεντουκίᾳ αἱματηραὶ συγκρούσεις καὶ ἡ μονομαχία εἶχε καταντήσῃ κοινὴ ἔξις ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε πολλάκις οἱ ἐπιστημότεροι τῆς πολιτείας ἄνδρες ἐμάχοντο πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ πιστολίου ἢ τῆς καρδίας.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ κάτοικοι, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποιῶν ἦλθε νὰ ζητήσῃ τύχην ὁ νέος οὗτος δικηγόρος, στερημένος μὲν περιουσίαν, ὡς εἴπομεν, καὶ παιδείαν ἔχων συνοπτικωτάτην, ἀλλὰ θαυμασίως ὑπὸ τῆς φύσεως πεπρωκισμέος καὶ τελειῶν τὰ δῶρα ὅσα ἔνεμεν αὐτῷ ὁ θεὸς διὰ γενναιοτάτων ἠθικῶν ἀγώνων, διότι ὁ Κλαῖν εἶχε τὸ σπῖνον τοῦτο παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς προτέρημα, τοῦ νὰ ᾖναι ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ, διὰ δὲ τοῦτο ἐπιτηδεύματος εἰς τὸ νὰ γίνεσθαι καὶ τῶν ἄλλων ἐγκρατὴς. Εἰς τὸ δικηγορικὸν τοῦ στάδιον ἠδοκίμησεν ἔξ ἀρχῆς θαυμασίως. Ἄνθρωποι ἐντιμοὶ κατηγοροῦντο τότε πολλάκις ἐπὶ φόβῳ ἐνώπιον τῶν ὀρκωτῶν, καὶ ὁ νέος δικηγόρος κατῴρθησε, διὰ τῆς εὐγλωττίας του, νὰ ἐπιτυχῇ νῆ ὑπὲρ αὐτῶν τὰς ἐπιεικεστέρως ἐτυμηγορίας. Οἱ λόγοι του βεβαίως δὲν διέπρεπον πολὺ ὡς πρὸς τὸ ἐπιστημονικὸν μέρος· ἄνδρες νομομαθεῖς ἤθελον εἶδαι αὐτὸν κατὰ τοῦτο χωλαίνοντα· ἀλλ' ἀπατεῖντο εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἀκροατῶν του καὶ οἱ Κεντουκηνοὶ ἐνορκοὶ ἐνόουν τὴν γλῶσσαν ταύτην πολὺ μᾶλλον ἢ τὴν ἐμβριθεστέρην ἐπιστήμην. Εἶχε δὲ παράδοξον τέχνην νὰ κατανοῇ ἀμέσως πρὸς τίνας ὁμιλεῖ, νὰ μεθαρμόζῃ τὸν λόγον του πρὸς τὰς ιδέας καὶ τὰ πάθη τῶν ἀκροατῶν καὶ νὰ παρειαγῇ ἕκαστον ἐπιχειρημά του, καθ' ἣν ὥραν τοῦτο ἐμελλε νὰ προξενήσῃ τὴν μεγαλητέραν ἐντύπωσιν, ἀπαραλλάκτως καθὼς ὁ καλὸς στρατηγὸς διατάσσει ἕκαστον αὐτοῦ τάγμα νὰ κτυπήσῃ εἰς τὴν πρὸς τοῦτο ἐπιτηδεῖαν στιγμὴν. Ἐξέπληκτοι δὲ μεταχειριζόμεθα τὴν παραβολὴν ταύτην, διότι ὁ Κλαῖν ἀνεδείκνυσεν εἰς τὸ ἀφανὲς στά-

διον τῶν Κεντουκικῶν δικαστηρίων ἐν τῶν προτερημάτων δι' αὐτὸ μάλιστα διέπρεπεν εἰς τὰ εὐρύτερα τοῦ ἔθνους βουλευτήρια, παρασκευαζόμενος οὕτως εἰπεῖν ἕκτοτε πρὸς τὰ μεγάλα τῆς βουλευτικῆς στρατηγίας ἐπιχειρήματα, δι' ὧν κατῴρθησε βραδύτερον νὰ κατεπίσῃ τὴν κοινὴν τοῦ ἔθνους συνέλευσιν εἰς τὴν παραδοχὴν τῶν σπουδαιότερων μέτρων καὶ εἰς τὴν λύσιν ζητημάτων τὰ ὅποια μεγάλως κατετάραζον τὴν πατρίδα καὶ ἐνίοτε διεκινδύνευσαν αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν τῆς ὁμοσπονδίας.

Αἱ διανοητικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις καὶ αἱ γνώσεις του ἤρξανον ὁσημέραι ὡς ἐκ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του, περὶ ἣν μετὰ ζήλου ἐνησχολεῖτο. Φύσει ὢν συλλογιστικώτατος καὶ διαλεκτικώτατος, προσέλαβε καὶ τὴν τέχνην τοῦ ἀναλύειν, καὶ διακρίνειν, καὶ παρειαγεῖν ἐνστάσεις. Διὰ δὲ τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς του, ἰσχυρὸς μεγάλως παρὰ τοῖς ὁρμητικαῖς περὶ αὐτὸν ἀνθρώποις. Ὦσαν ἀπέκρηκτο μέγα ὄνομα, ἐντὸς ὀλίγου, εἰς Κεντουκίαν πολλοὺς δὲ καὶ φίλους, διότι ἦτο φύσει εὐπροσέγγητος, ἐλευθέριος καὶ ἱλαρὸς. Ἡ ὁμιλία του, ἥτις πάντοτε ἐνέφνε νῦν ὀρθὸν, ἦτο χαριεστὰς· πάντοτε δὲ ἠγάπα νὰ διηγῆται καὶ νῦ δοκίμῃ εἰς τοῦτο πολὺ.

Ἄμα κατασταθεὶς εἰς Κεντουκίαν, ἤρχισε νὰ ἀσχολῆται εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα. Ἐν ἔτει 1797 ὁ Κεντουκικὸς λαὸς μετεβόρυνε τὸ πολίτευμά του, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις μόλις πρὸ πέντε ἐτῶν εἶχε ψηφισθῇ· ἀλλ' εἰς τὰς ὁμοσπονδίας πολιτείας τῆς ἀρκτώσεως Ἀμερικῆς αἱ τοιαῦται μετασκευαὶ τῶν πολιτευμάτων εἶναι συνηθέσταται καὶ γίνονται ἐν πολλῇ εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ. Ἐν τῶν κυριωτέρων ζητημάτων, περὶ ὧν προέκειτο ν' ἀπαφασίσωσιν, ἦτο ἡ κατάργησις τῆς δουλείας, ἐννοεῖται ἡ βαθμιαία κατάργησις. Ὁ νέος δικηγόρος, γενναϊόφρων ὢν ἐκ φύσεως καὶ φίλος ἐνθερμὸς τῆς ἐλευθερίας, ὄχι μόνον τῆς ἐδικῆς του, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἄλλων, ἀνεδείχθη ζήλωτής τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν μαύρων. Ἐγραψεν εἰς τὰς ἐφημερίδας διὰ νὰ καταπέσῃ τοὺς συμπολίτας του, ὅτι θέλουσι τὰ μέγιστα ὠφελῆσαι ἑαυτοὺς, ἐὰν καταργήσωσι τὴν δουλείαν· πρώτην δὲ ταύτην φορὴν ἔγραψε, καὶ εἶθε εἰσηκούετο ὁ αὐτοσχέδιος ἐκείνος δημοσιογράφος! Ἡ δουλεία ὑπάρχει μέχρι τῆς σήμερον εἰς Κεντουκίαν, καὶ αὐτὴ παρεμπόδισε τὴν πολιτείαν ταύτην τοῦ νὰ προοδεύσῃ ὅσον προώδευσεν ἡ γείτων αὐτῆς πολιτεία τοῦ Ὄiou, ἡ κατεμένη παρὰ τὴν ἀντιπέραν ὄχθην τοῦ ὠραίου ὁμοῦ νόμου ποταμοῦ. Ἐκτός δὲ τοῦ περὶ δουλείας ταπικῶς ζητήματος, ἐν ἔτει 1798 καὶ 1799, προεδρεύοντος τοῦ πρώτου Ἀδάμς, ἡ ὁμοσπονδία ἄπασα ἐταράχθη ἐνεκα τῶν καταθλιπτικῶν νομοσχεδίων τὰ ὅποια ὁ πρόεδρος καθυπέβαλεν εἰς τὰς βουλὰς κατὰ τοῦ τύπου καὶ κατὰ τῶν ξένων. Φοβερὰ ἀντιπολίτευσις ἠγέρθη κατὰ τῶν προτάσεων τούτων, ὑπὸ τὸν ἱερφερωῶνα· ἡ ὁμοσπονδία διηρέθη εἰς δύο στρατόπεδα, ὁ δὲ Κλαῖν ἐτάχθη μετὰ τοῦ ἱερφερωῶνος ὑπὸ τὴν σημαίαν τῶν φιλελευθέρων, ἀγορεύσας δημοσίᾳ εἰς Ἀξίγκτων καὶ Ἀξίωθεις μεγάλων ἐπευφημιῶν. Ἀλλὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν ἠσυχολήθη εἰς τὰ

πολιτικά πράγματα εἰμὴ ἐν παρόδῳ, κύριον ἔργον εἶχε τὸ ἐπάγγελμά του, καὶ εἶδεπε συρόμεντας περὶ αὐτὸν ἀπείρους πελάτας. Τῷ δὲ 1803 ἔτει τελευταῖον ἐκλεχθεὶς ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν τοπικὴν τῆς Κεντουκῆς βουλὴν, ἔπαυσε τοῦ νὰ θεωρῇ ὡς πᾶρεργο τὴν πολιτικὴν.

Ἐξελέχθη δὲ μὲ τρόπον ἀποδεικνύοντα πόσον διὰ καιὸν εἶχεν ὁ Ναπολέων νὰ ἐρωτᾷ, ὅσκις τὸν ἐπύσταινόν τινα, ἔχει πόρην; Ὑπάρχει τῶντι εἰς ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα τύχη ἢ συνδρομή τις περιστάσεων, τὴν ὁποῖαν ὁ ἀσθενὴς ἡμῶν νοῦς ὑπομάρχει τύχην· καὶ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἔχοντες εἰς τὸν κόσμον τοῦτον οὐριον τὸν ἀνεμὸν, καθὼς ἄλλοι πάλιν ἔχοντες αὐτὸν ἐναντίον. Ὁ Κλαῖϋ ἐπέτυχεν αὐτὸν δεξιότατον εἰς τὴν ἐκλογὴν του. Περιοδεύων ὡς ὑποψήφιος εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἀπαντᾷ ἐτχιρεῖαν κυνηγῶν, οἵτινες ἐδοκίμαζον τὰς καρὰδίνας των. Ἦσαν δὲ ἄνθρωποι ἰσχύοντες εἰς τὴν ἐπαρχίαν των, διότι τότε εἰς Κεντουκὴν ἡ καρὰδίνα ἦτο εἰς μεγάλην ὑπόληψιν. «Λοιπὸν, φίλτατε, εἶπεν εἰς τῶν κυνηγῶν, ὅστις ἦτο πενηνκοντούτης περίπου, ὁμοιάζεν ἄλλος Νεμρώδ καὶ ἐφαίνετο ἀρχηγὸς τῆς εταιρείας, ὑμεῖς εἰσθε ὁ ὑποψήφιος περὶ τοῦ ὁποίου μᾶς ἐλάλησαν. Θέλωμεν σᾶς δώσῃ τὰς ψήφους μας, ὑπὸ ἓνα ὅμως ὅρον, ἂν σημαδεύσῃτε εὐσέχως. — Τότε τὰς ἔχω τὰς ψήφους σας, διότι σημαδεύω θαυμασίως. — Θέλετε λοιπὸν μᾶς τὸ ἀποδείξει ἀμέσως. — Ἀδύνατον· ἀφῆκα τὴν καρὰδίαν μου εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ δὲν μεταχειρίζομαι ποτὲ ἄλλην. — Δὲν πειράζει, ἰδοὺ ἡ ἐδική μου· σᾶς βεβαιῶ ὅτι εἶναι καλλιτέρα ἀπὸ τὴν ἐδικήν σας καὶ θέλει σᾶς γνωρίσει, ἂν τῶντι εἰσθε ἐπιτηδεύεις σημαδεύτης. » Ἡ ὑποχώρησις δὲν ἦτο δυνατὴ. Ὁ σκοπὸς ὁρίζεται εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν βημάτων· ὁ Κλαῖϋ σημαδεύει καὶ ἡ σφαῖρα βάλλει εἰς τὸ κέντρον τοῦ σκοποῦ. Πρώτην δὲ ταύτην φοράν εἰς τὴν ζωνὴν του ἐλαβεν εἰς χεῖρας καρὰδίαν. Τότε φίλοι τινὲς τοῦ ἀντιπάλου του, εὐρεθέντες ἐν τῇ ὁμηγύρει, ἤρχισαν νὰ φωνάζουσιν, ὅτι ἐπέτυχεν ἀπὸ τύχης ἀπλῆς καὶ ὅτι πρέπει νὰ βάλῃ καὶ δεύτερον. — Κύριοί μου, εἶπεν ὁ Κλαῖϋ, μὲ τὴν συνήθη αὐτοῦ ἐτοιμολογίαν· δοκιμάσατε πρῶτον νὰ ἐπιτύχητε καὶ ὑμεῖς ὅσον ἐγώ, καὶ εἰμαι προθυμότερος νὰ ἐπαναλάβω τὴν δοκιμασίαν. » Τὸ ἐπιχείρημα ἐφάνη ἰσχυρὸν εἰς τοὺς κυνηγοὺς, οἵτινες ἀνεγνώρισαν τὸν Κλαῖϋ σημαδευτὴν ἐπιτηδεύοντα καὶ κατώρθωσαν διὰ τῶν ψήφων των νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὰς ἐκλογάς.

Ὡς ἀντιπρόσωπος ἐν τῇ βουλῇ τῆς Κεντουκῆς, ὁ Κλαῖϋ ὑποδοκίμησε θαυμασίως· ἀνέδειξε τὸν πρὸς τὴν νομιμότητα ἐρωτᾶ του, προσφύλαξε πολλάκις τοὺς θεμελιώδεις νόμους ἀπὸ τῶν προσβολῶν τὰς ὁποίας ἤθελον νὰ ἐπιφέρωσι κατ' αὐτῶν καὶ περιέστειλεν αὐθάρδεις τινὲς ῥήτορας οἵτινες ἐζήτουν νὰ δουλώσωσι τοὺς συναδέλφους αὐτῶν διὰ τοῦ τρόμου. Περὶ τοῦτο μάλιστα ἐφάνη ἡ ἀκλόνητος αὐτοῦ ἀνδρεία καὶ σταθερότης. Δι' εἰρωνείας πικροτάτης ἐμάστιζε πολλοὺς ἐλκάρους βουλευτάς, οἵτινες, διὰ νὰ καταστήσωσιν ἰσχυροτέραν τὴν αὐθάδειαν τῆς γλώσσης των, ὑπηνέταντο ὅτι ἔχουσιν ἐν τελευταῖον ἐπιχείρημα, τὴν μο-

νομαχίαν. Ὁ Κλαῖϋ ἐμίσητε δι' ἅπαντος τοῦ βίου τὴν τυραννίαν, ὅθεν δὴποτε καὶ ἂν προήρχετο. Ἠθέλησε τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος του, ὅσκις καμμία τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἠξίωσε νὰ τὴν πιέσῃ· τὴν ἐλευθερίαν τῆς ὅλης Ἀμερικῆς, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀπεδείχθη, ὅτι τὰ ἔθνη ὅσα εἶχον ἐν αὐτῇ ἀποικίας, δὲν ἠδύναντο νὰ διατηρήσωσι τὸ ἐπ' αὐτῶν κράτος των εἰμὴ δι' ἀρπαγῆς καὶ βασάνων· τὴν ἐλευθερίαν τῶν συμπολιτῶν του, ὅσκις εἶδεν αὐτοὺς εἶτε κατ' ἰδίαν, εἶτε πολλοὺς συνάμα ἐκτεθειμένους εἰς τὰς βαρβάρους ἐπιθέσεις κίνερός θρασείας δημογῶγῳ· τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀσθενῶν καὶ τὴν πρὸς τοὺς νόμους τῆς ἀνθρωπότητος εὐλάβειαν, οἷσιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ ἀσθενεῖς οὗτοι, λευκοί, μαῦροι ἢ ἐρυθροί, ὅσκις εἶλεπε καταπατούμενα τὰ δίκαιά των. Παντοῦ καὶ πάντοτε ἐζήτησε τὴν τήρησιν τῶν νόμων, πεποιθὼς, ὅτι εἰς τόπον ὁργανίσαντα τὸ πολίτευμά του ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπολύτου σχεδὸν ἐλευθερίας, τὸ πολίτευμα καταντᾷ οἰκτρὸς φανακισμὸς, ὅσκις ὁ νόμος δὲν ἀρχεῖ ἀρχὴν ἀπόλυτον. Ἐνθερμος δὲ ὢν ἐραστὴς τῆς ἐλευθερίας, ἠθάρτετο ἐαυτὸν τραυματιζόμενον, ὅσκις εἶλεπεν ὅτι ἡ συζήτησις παρεξέτρεπετο τῶν ὁρίων τοῦ πρέποντος, θεωρῶν, εὐλόγως, ὅτι ἐπέκεινα τῶν ὁρίων τούτων ἀρχίζει ἡ τυραννία. Διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἐν τῇ βουλῇ τῆς Κεντουκῆς, βραδύτερον δὲ καὶ εἰς ἄλλα ἀνώτερη βουλευτήρια, συνέδῃ πολλάκις εἰς τὰς συζητήσεις νὰ ἐπιτιμήσῃ τοὺς ῥήτορας, ὅσοι ἤθελον νὰ τυραννήσωσι τὰς συνελεύσεις ἐκείνας, παραβιάζοντες συστηματικῶς τοὺς στοιχειωδεις κανόνας τῆς εὐπρεπείας καὶ εὐσημοσύνης· διότι ἄλλως ὁ Κλαῖϋ οὐδέποτε προσέειπε τινὰ προσωπικῶς, ἦτο ὅσον ἐνδέχεται ἀφιλόνεικος ἄνθρωπος καὶ περὶ τὰς σχέσεις αὐτοῦ εὐκολώτατος.

Ἐν τῇ πρώτῃ δὲ ἐκείνῃ ἀρχῇ τοῦ βουλευτικοῦ σταδίου του, ἠναγκάσθη καὶ νὰ μονομαχήσῃ πρὸς ἓνα τῶν ὀξυθύμων ἐκείνων ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους περιέστειλεν εἰς τὰ ὅρια τοῦ καθήκοντος· ἀλλ' ἦτο εἰς ὅλα γενναῖος, καὶ ἐθεώρει μὲν τὴν μονομαχίαν ὡς περιφανὴ παραλογισμὸν, ἐνόησεν ὅμως, ὅτι, διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε κοινὴν γνώμην εἰς Κεντουκὴν, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποποιηθῇ τὴν περὶ τούτου γενομένην αὐτῷ πρότασιν. Πολλάκις δὲ καὶ ἄλλοτε ἠναγκάσθη νὰ ἀποδείξῃ εἰς βουλευτάς τοὺς ὁποίους ἐσωφρόνισεν, ὅτι δὲν φοβεῖται νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ διὰ τῶν ὅπλων τοὺς λόγους του.

Μετ' ὀλίγον ὁ Κλαῖϋ εὗρεν ἀφορμὴν νὰ ἀναδείξῃ τὰ ὀριμάσαντα προτερήματα αὐτοῦ εἰς στάδιον εὐρύτερον, διότι περὶ τὰ τέλη τοῦ 1806 ἐξελέγη ὑπὸ τῶν Κεντουκινῶν ἀντιπρόσωπος αὐτῶν εἰς τὴν Ὁμοσπονδικὴν Γερουσίαν καὶ διέτριψε μὲν ἐν αὐτῇ τότε ἐπ' ὀλίγον, διότι ἀναπλήρου παραιτηθέντα γερουσιαστὴν, εἰς ὃν δὲν ὑπελείπετο νὰ ἐδρεύσῃ εἰμὴ ἐν ἑτῷ μόνον, ἀλλὰ διέπρεψεν οὐδὲν ἥττον καὶ ἐν τῷ βραχεῖ τούτῳ διαστήματι εἰς τὸ ὑψίστατον ἐκεῖνο συνέδριον, διὰ τῆς συνέσεως τῶν ψήφων του, διὰ τῆς εὐκρινήσεως πολλῶν συζητήσεων καὶ διὰ τῆς εὐφύας μὲ τὴν ὁποῖαν ἐσυνέτισεν ἀγέρωχόν τινα ῥήτορα, ὅστις ἤθελον ἐξάπαν-

τος νὰ ἀναγκάσῃ ὅλους τοὺς νεωτέρους συναδέλφους του νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν ὑπεροχὴν του· διότι πολλὰ καὶ αὐθάδη τοῦ ἀνδρὸς τούτου φλυαρήσαντος, ὁ Κλαῖϋ ἀπῆλθῃσεν ἀμέσως, διηγηθεὶς τὸν μῦθον τῆς κίσεως καὶ συνώδευσεν αὐτὸν μὲ ἐρμηνεῖαν ἀστειοτάτην, ἥτις κατέστησε καταγέλαστον τὸν ἀντίπαλόν του καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ σιωπήσῃ ἐπὶ τινι χρόνῳ. Τῷ 1809, ἐξελέχθη πάλιν ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν Βουλὴν τῆς Κεντυκῆς, ἥτις ἔσπευσε νὰ ἀναδείξῃ αὐτὸν πρόεδρόν της· ἔπειτα, παραιτηθέντος ἑνὸς τῶν Γερουσιαστῶν τῆς Κεντυκῆς εἰς τὴν ὁμοσπονδικὴν Γερουσίαν, κατέλαβε τὴν θέσιν του, ἐπὶ τῆς συνόδου τοῦ 1809—1810, καὶ ἔκτοτε δὲν ἔπαυσε ἐδρεύων ἐν τοῖς ἀνωτάτοις τοῦ ἔθνους βουλευτηρίοις. ἐπὶ πεντήκοντα δὲ ἔτη διετέλεσεν εἰς τῶν κυριωτέρων κυβερνητῶν τῆς Ἀμερικανικῆς πολιτικῆς. Λέγομεν ἐν τοῖς ἀνωτάτοις βουλευτηρίοις, διότι τῷ 1811, γενομένων νέων ἐκλογῶν, ἀντὶ νὰ ἐκλεχθῇ Γερουσιαστὴς, προστίμησε νὰ σταλῇ εἰς τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ὁμοσπονδίας· καὶ ἰδοὺ διατί.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τὰ πάντα προεμήνουν, ὅτι φοβερὰ παρσασκευάζεται ῥῆξις μεταξὺ τῶν ὁμοσπόνδων πολιτῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀγγλίας. Ἡ τελευταία αὕτη δύναμις εἶχε τότε ἐπινοήσει τὸν ἰδανικὸν ἐκείνον ἀποκλεισμόν, δυνάμει τοῦ ὁποῖου οἱ ὑπήκοοι τῶν οὐδετέρων δυνάμεων ὤφειλον νὰ θεωρῶσιν ὡς ἀποκεκλεισμένους πάντας τοὺς λιμένας τοῦ Γαλλικοῦ κράτους, καὶ αὐτοὺς ἐκείνους, ἐνώπιον τῶν ὁποίων οὐδὲν Ἀγγλικὸν πλοῖον ὑπῆρχεν. Ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, οἱ Ἀγγλοὶ συνέλαβον ἀμερικανικὰ πλοῖα, εἰς αὐτὰ τὰ παράλια τῆς Ἀμερικῆς· καὶ δὲν ἤρχοντο εἰς τὸ νὰ ἐξετάζωσι τὰ ἔγγραφα πλοίων τὰ ὁποῖα ἐπελαγοδρόμουν ἢ καὶ μάλιστα εἶχον προκύψει ἀπὸ Ἀμερικανικοῦ λιμένος, διὰ νὰ βεβαιωθῶσιν, ὅτι δὲν πορεύονται πρὸς Γαλλικὸν τινὰ λιμένα, ἀλλὰ προσέβαλλον ἐτιδαινότατον τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Ἀμερικανικοῦ ἔθνους· διότι ἐξέταζον τοὺς ναύτας τῶν συλλαμβανομένων πλοίων καὶ ὅσους ἐβλεπον χρησίμους διὰ τὸν Ἀγγλικὸν στόλον, τοὺς ἀπῆγον διὰ τῆς βίας καὶ αὐτογνώμονως, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι εἶναι Ἀγγλικῆς καταγωγῆς. Τὸ δὲ χεῖριστον, δὲν παρῴρισθησαν νὰ ἐξυβρίσωσι τοιοῦτοτρόπως τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, ἀλλὰ φρεγάτα Ἀγγλική, προσβαλοῦσα αἰφνιδίως τὴν ἀμερικανικὴν φρεγάταν Chesapeake, ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ ὑποκύβῃ εἰς τοιαύτην ἐξέτασιν καὶ ἀπῆγαγεν ἀπὸ αὐτῆς τρεῖς ναύτας.

Ταῦτα πάντα ἐκίνησαν βαθυτάτην ἀγανάκτησιν παρὰ τοῖς ἐλευθέροις καὶ ὑπερηφάνοις κατοικοῖς τῶν ὁμοσπόνδων πολιτῶν, καὶ ἡ κυβέρνησις, προεδρευομένη τότε ὑπὸ τοῦ περιφανοῦς Μαδισῶνος, συνεμερίζετο τὸ αἶσθημα τοῦτο. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ναπολέον, ἀποδίδων τοῖς Ἀγγλοῖς τὰ ἴσα, εἶχε κηρύξει αὐτοὺς τε καὶ ἅπαντας τοὺς οὐδετέρους ἀποκεκλεισμένους ἀπὸ πάσης τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου· τοῦτο δὲ ἠρέθισεν ἐπίσης τοὺς Ἀμερικανούς, οἵτινες ἐσκέφθησαν ἂν δὲν πρέπει νὰ κηρύξωσι πόλεμον κατ' ἀμφοτέρων τῶν κολοσσῶν. Ἀλλ' ὁ Ναπολέον, θεωρῶν συμφέρον νὰ περιποιηθῇ τοὺς Ἀμερι-

κanoὺς καὶ φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεῖου πρέσβειος ὃν εἶχε τότε εἰς Οὐκσιγκτῶνα, τοῦ Σερῤυριέρου, ὅστις ἠξιώθη τῆς εὐνοίας πολλῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν τῆς χώρας ἐκείνης, ἰδίως δὲ τοῦ Κλαῖϋ, ἔσπευσε νὰ ἐξαίρεσθαι τοὺς Ἀμερικανούς ἀπὸ τῆς καταθλιπτικῆς ἐκείνης διατάξεως. Ἡ Ἀγγλικὴ ὁμῶς κυβέρνησις ἐπέμεινε καὶ ἐντεῦθεν ἡ κατ' αὐτῆς ὀργὴ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἔθνους τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτῶν, ἐν ἔτει 1811.

Ὁ Κλαῖϋ ἐτάχθη μετὰ τῶν ἀνδρῶν ὅσοι συνεβούλευσαν τὸν πόλεμιν· ὅχι ὅτι ὑπῆρξε πατὴρ φιλοπόλεμος· ἐξεναντίας τὸ φιλελεύθερον καὶ καλοκίχαθον πνεῦμά του ἀπετροπιάζετο τὴν ῥῆξιν ταύτην, διότι ἤξευρεν, ὅτι ἐμελλε ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ἔβλεπεν, ὅτι, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡ θυσία ἦτο ἀπαραίτητος, χάριν τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους αὐτοῦ μεγαλείου. Τῶντι ἔθνους μέγα οὐδ' εἶναι, οὐδὲ εἰμπαρεῖ νὰ ἀποβῇ τὸ δεχόμενον νὰ ἐξευτελισθῇ. Ἡ Ἀμερικανικὴ ὁμοσπονδία, ἀνεχομένη τὰς ἐπανεληλυμμένας καταπίεσεις τῆς μεγάλης Βρετανίας, κατεδιδάζετο εἰς τάξιν τῶν δευτερευουσῶν πολιτῶν, καὶ ἡ δύνατο μὲν νὰ λέγεται ἀνεξάρτητος, ἀληθῶς ὁμῶς ἦτο παίγνιον αὐτῆς· ὁ μεγαλεπήβολος, ὁ τολμηρὸς τοῦ ἔθνους ἐκείνου χαρκτηρ ἐμελλε νὰ πάθῃ ἐκ τούτου πληγὴν καίριαν, ἐμελλε νὰ ἀποβῇ ταπεινότερος, δειλότερος καὶ περὶ αὐτὰς τὰς ἐσωτερικὰς αὐτοῦ ἐπιχειρήσεις. Ἰδοὺ τί ἐνόησε, τί ᾔσθάνη ὁ Κλαῖϋ, καὶ διατί προέτρεψε τὴν πατρίδα του ν' ἀναρρίψῃ τὸν περὶ τῶν ὅλων κῦβον· διότι τῶντι ἀπ' ἐτέρου παράταλμον ἐφαίνετο εἰς ἔθνος ἀπὸ 6 μύλις ἑκατομμύρια ἀνθρώπων συγκείμενον, πτωχόν, ἐστερημένον ἀξίων λόγου στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ ἀναπεπταμένην ἔχον τὴν παραλίαν του, οἷον ἦτο τότε τὸν Ἀμερικανικόν, νὰ κηρύξῃ πόλεμον κατὰ ἔθνοισ, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς ἐν Τραλαγάρῃ ναυμαχίας ἐδέετο τῆς θαλάσσης, εἶχε συγκροτήσῃ ἐν τῇ Ἰνδικῇ καὶ ἐν τῇ Ἰσπανικῇ Χερσονήσῳ στρατὸν ἐκλεκτὸν καὶ ἐφαίνετο ἔχον εἰς τὴν διαθέσιν του θησαυροὺς ἀνεξαντλήτους. Ὁ ἀγὼν ἐμελλεν ἀναγκαίως ν' ἀποβῇ φοβερὸς καὶ ἐπισφαλῆστατος· ἀλλὰ τὰ ἔθνη δὲν γίνονται μεγάλα, δὲν ἀσφαλίζουσι τὸ μέλλον των εἰμῇ δι' ἀγώνων τοιούτων. Ὁ Κλαῖϋ ἐδέχετο τὴν προκειμένην δοκιμασίαν, ὡς ἀπαραίτητον. Ἰπάρχουσι τῶντι εἰς τὸν βίον τῶν ἔθνων περιστάσεις δειναί, καθ' ἃς εἶναι ἠναγκασμένα νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὴν βίαν, διότι ἡ βία εἶναι ἐνίοτε τὸ ἔσχατον ἐπιχείρημα τοῦ δικαίου. Ὄθεν καὶ ὁ φιλόσοφος Κουσῖνης ὀρθῶς εἶπεν, ὅτι ὁ πολιτισμὸς εἶναι κράμα φωτῶν καὶ βίας.

Συνελθούσης τῆς Ὁμοσπονδικῆς βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1811, πάντες ἠρθάνθησαν ὅτι ἀπῆρτετο νὰ προχειρισθῇ πρόεδρος αὐτῆς ἀνὴρ ἔχων φιλοπατρίαν μὲν ἀκαμπτον, νουν δὲ πεφωτισμένον, καὶ πραγμάτων ἐμπειρίαν, καὶ χεῖρα σταθεράν, ἵνα διευθύνῃ τὰς συζητήσεις, αἵτινες καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας ἐμελλον νὰ ἀποβῶσι θορυβώδεις. Ὄθεν ἐχειροτονήθη πρόεδρος ὁ Κλαῖϋ, καὶ τοιαυτὰ πρῶτον ἐδρεύων ἐν τῇ βουλῇ ταύτῃ. Εἰς δὲ

τὴν ἐκλογὴν τοῦ συντελέσει καὶ ἄλλος τις λόγος, περιέργως. Μεταξὺ τῶν βουλευτῶν ὑπῆρχόν τινες βάρ-
βαροι ἢ ἀγέρωχοι ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν ἔπαυον προ-
βάλλοντες ἢ ὑβρίζοντες τοὺς συναδελφούς των, ὅλους
οἰοῦντο ἢ καθ' ἓνα ἰδίως, ὑπ' οὐδενὸς τῶν προέδρων
ἀναχαιτιζόμενοι. ὁ δὲ ἐπιφανέστερος τῶν ταραξιῶν
αὐτῶν, ἦτο ὁ Ἰωάννης Ρανδολφίος, ὅστις, καὶ τοὶ λα-
βῶν ἀνατροπὴν, καὶ ἀξίων ὅτι εἶναι εὐπατρίδης, καὶ
ἔχων ἀριστοκρατικούς τρόπους, ἦν μάταιος, εὐερέθι-
στος καὶ ἀνεπίδεκτος ἀντιλογίας· εἶχε πολὺ πνεῦμα,
ἀλλὰ κρίσιν ὀλιγίστην· ἠγόρευε πολλάκις λαμπρῶς,
ἀλλὰ σχεδὸν ποτὲ συνετῶς, ἀπαθῶς δὲ ποτὲ, ὥστε
κατάντησεν ἡ μάστιξ τῶν συναδελφῶν του. Εἶδομεν
δὲ ὅτι ὁ Κλαῖϋ ἦτο ἐπιτηδειότατος εἰς τὸ νὰ σωφρο-
νίσῃ τὰς σκληροτραχήλους καὶ δυσπαιθεῖς ἐκείνας
φύσεις. Τῶντι, ἐκλεχθεὶς πρόεδρος, περιέστειλε τὰς
παραφράδας καὶ παρεκβάσεις τοῦ Κ. Ρανδολφίου· διὰ
νὰ κατορθώσῃ ὁμῶς τοῦτο, ἠναγκάσθη νὰ ἔλθῃ ὅχι
μόνον εἰς λόγους, ἀλλὰ καὶ εἰς χεῖρας μετ' αὐτοῦ, ἐν
ἄλλαις λέξεσιν ἠναγκάσθη καὶ νὰ μονομαχήσῃ ποτὲ
πρὸς τὸν ἀχάθεκτον βουλευτὴν.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον
κατὰ τῆς Ἀγγλίας τῇ 18 Ἰουνίου 1812, συμφώνως
τῇ προτάσει τοῦ προέδρου τῆς Ὁμοσπονδίας, μετὰ
αἰτητήσεως σφοδρότατης, καθ' ἣς ὁ Κλαῖϋ ἀνέδειξεν,
ὡς προϊστάμενος τῆς βουλῆς, πλείστην ἀμεροληψίαν,
ἠναγκάσθη ὁμῶς νὰ μεταχειρισθῇ ὅλην αὐτοῦ τὴν
σταθερότητα, διότι μία μερὶς τῆς συνελεύσεως κατ-
ἔστη κατὰ τῆς γνώμης τοῦ προέδρου μετὰ δει-
σιπότητος βίας, κατηγοροῦσα καὶ ὑβρίζουσα ἀσελγῶς
τὴν κυβέρνησιν καὶ τοὺς φίλους της. Ὁ Κλαῖϋ ἠναγκά-
σθη πολλάκις νὰ καταλείπῃ τὴν καθέδραν τοῦ προέ-
δρου ἵνα ἐπαναγάγῃ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν εὐθεϊαν
ὅλην καὶ εἰσαγάγῃ εἰς αὐτὴν προτάσεις ἐπωφελεῖς.
Εἶχε δὲ συμπράκτορες ἄνδρας καταλιπόντας ὄνομα
αἰδαστὸν παρὰ τοῖς συμπολίταις· ἀλλὰ δὲν εἰμύ-
ροι νὰ καταπέσῃ τὴν Κυβέρνησιν, εἰς τὸ νὰ προ-
καλῇ περὶ πάντων συνετῶς. Ἰδίως ἡ Κυβέρνησις πε-
ρίπεσεν εἰς τὸ λάθος τοῦ νὰ ἀρχίσῃ τὸν πόλεμον,
ἀνεῦ τῆς ἀνγκαίης χρηματικῆς προπαρασκευῆς, ἐξ
οὗ προέκυψαν πολλὰ ἄτοπα ἐπιβλαβῆ εἰς τε τὸ κρά-
τος καὶ τοὺς ἰδιώτας, διότι μετ' ὀλίγον ἠναγκάσθη-
σαν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ὀλέθριον μέτρον τοῦ χαρ-
τονομίσματος, τὸ ὁποῖον ἐπήγαγε πληγὴν καίριαν εἰς
τὸ ἔμπόριον.

Δὲν θέλομεν ἐκθέσει τὰ καθ' ἑκάστα τοῦ πολέμου.
Κατ' ἀρχὰς ὁ κατὰ ξηρὰν στρατὸς τῶν Ἀμερικανῶν
ἔπαθεν ἥττας ὅχι ἐντίμους, ἔπειτα ἠνώρθωσε τὴν ὑ-
πὸληψίν του, καὶ ἐπὶ τέλους ἐπέτυχε, τὴν 8 Ἰανουα-
ρίου 1815, νίκην λαμπράν περὶ τὴν Νέαν Αὐρηλίαν.
Τὸ δὲ ναυτικόν, καὶ τοὶ ἐξ εὐαριθμημάτων συγκείμε-
νον πλοίων, κατώρθωσεν εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς συμ-
πολάς ἢ νὰ ὑπερτηρήσῃ ἢ ἐνδόξως τοῦλάχιστον νὰ
νικῇ. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ὁ πρόεδρος Μαδισὼν
προέτεινεν εἰς τὸν Κλαῖϋ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεμονίαν
τοῦ στρατοῦ, ἀν καὶ οὗτος οὐδέποτε ὑπερέτεσε στρα-
τιωτικῶς. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἀμερικὴν, αἱ αὐτοσχέδιοι
αὐταυστρατηγαίαι εἶναι συχνόταται, καὶ εἶναι βέβαιον,

ὅτι ἄνθρωπος ἔχων τοιοῦτον νοῦν καὶ χαρακτῆρα ἡ-
θελε φανῇ, περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιτηδειοτέρων
εἰς τὰς περιστάσεις στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, τοῦ-
λάχιστον ἐνάμιλλος τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν ὅσους
εἶχε τότε ἡ ὁμοσπονδία, καὶ ἀναμφιδόλως δὲν ἡ-
θελε παραδοθῇ εἰς τοὺς ἐχθρούς, ὅπως συνέβη εἰς
τὸν ἀντ' αὐτοῦ διαρισθέντα στρατηγὸν Χούλλ. Ἀλλ'
ἀν καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἠθελε περιποιήσῃ αὐτῷ
μεγάλην παρὰ τοῖς πολλοῖς φήμην, ὁ Κλαῖϋ δὲν
τὸ ἐδέχθη, διότι ἐθεώρει ὅτι δύναται νὰ χρησι-
μεύσῃ πλείωτον εἰς τὰ πολιτικὰ συμβούλια τῆς
πατρίδος του. Ὅθεν ἔμεινε πρόεδρος τῆς βουλῆς,
μεχρινοῦ, ἐπὶ τῇ μεσολαβήσει τοῦ αὐτοκράτορος
τῆς Ῥωσίας, ἤρχισαν αἱ περὶ εἰρήνης διαπραγμα-
τεύσεις. Τότε ὁ Κλαῖϋ διορίσθη εἰς τῶν ἐπὶ τού-
τῃ σταλέντων ὑπὸ τῆς Ἀμερικῆς πέντε πληρεξου-
σιῶν, εἰς Γάνδανον τῆς Βελγικῆς, ὅπου τῶντι ὑπε-
γράφη ἡ εἰρήνη περὶ τὰ τέλη τοῦ 1814, ἐπιφυλατ-
τομένης τῆς ἐπικυρώσεως. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐπὶ
τῶν διαπραγματεύσεων τούτων μόνος ὁ Κλαῖϋ ἀντέ-
στη εἰς τὸ παρὰ τῶν Ἀγγλῶν ἀπαιτηθὲν δικαίωμα
τῆς ποταμοπλοΐας ἐπὶ τοῦ Μισσισιπίου, ἀπὸ τῶν ἐκ-
βολῶν αὐτοῦ μέχρι τῶν πηγῶν. Οἱ σύντροφοί του
ἠθέλον νὰ ἐπιτρέψωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο, διότι ἡ
κοιλὰς τοῦ ποταμοῦ τούτου ἦτο τότε ἔρημος· ἀλλ' ὁ
Κλαῖϋ, προβλέπων, ὅτι ἂν ἦτο τότε ἔρημος, ἐμελλεν
ὁμῶς ποτὲ νὰ κατὰπῃ, καθὼς τῶντι σήμερον ἦδη
κατέστη, ἡ κυριωτέρα ἑδρα τῆς ἀμερικανικῆς δυνά-
μεως, καὶ ὅτι ἐκ τούτου ἠδύναντο νὰ προκύψωσι νέαι
ἀφορμαὶ ἐριδος πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἐπέμεινεν εἰς τὴν
ἀπόρριψιν τῆς προτάσεως, μεγάλην οὕτω προσεγγ-
κὼν τῇ πατρίδι ὑπηρεσίαν.

Ἔως οὗ θιάσῃ ἀπὸ Οὐασινγκτῶνος ἡ ἐπικύρωσις
τῆς συνθήκης, ὁ Κλαῖϋ μετέβη εἰς Παρισίους, ὅπου
διέτριψε δύο μῆνας καὶ συναναστράφη μετὰ πολλῶν
ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Εὐ-
ρώπης, οἵτινες ἦσαν τότε ἐκαὶ συνηγμένοι. Εἰς τὴν
πόλιν ταύτην ἐγνώρισε καὶ τὴν περίφημον Κ. Στάελ.
Μαθὼν δὲ τὴν περὶ Νέαν Αὐρηλίαν νίκην, «τόρα»,
εἶπεν, «εἰμυροῦ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἀγγλίαν, χω-
ρὶς νὰ ἐντραπῶ». Ταύτην τὴν ἐν Παρισίοις διατρι-
βὴν του ἐνεθυμεῖτο πάντοτε μὲ πολὺν πόθον· ἐπα-
νῆλθε δὲ εἰς τὴν πατρίδα του διὰ τῆς Ἀγγλίας, ὅ-
που ἐπίσης ἐγνώρισε πολλοὺς τῶν μέλιστα διακε-
κριμένων ἀνδρῶν.

Ἀμα δ' ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐξελέχθη
πάλιν ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν βουλὴν τῆς Ὁμοσπον-
δίας, ἥτις πάλιν ἀνηγόρευσε αὐτὸν πρόεδρον. Τότε
ἐδέχθη νὰ θεραπευθῶσιν αἱ πληγαὶ τοῦ πολέμου. Ὁ
τόπος ἦτο εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, ἀλλ' εἶχε θησαυ-
ρόν τινα, δι' οὗ τὰ ἔθνη τάχιστα ἀναλαμβάνουσι τὴν
εὐδαιμονίαν των, ἦτο φιλεργὸς μέχρι μανίας καὶ χρη-
στότατος. Ἡ συνέλευσις ἐνησχολήθη ἀμέσως περὶ τὴν
ἀνόρθωσιν τῆς δημοσίας καὶ τῆς ἐμπορικῆς πίστεως,
περὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ὁδῶν καὶ τῶν ἄλλων τρό-
πων τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας, περὶ τὴν ἐμψύχω-
σιν τῶν τεχνουργείων, τὰ ὁποῖα κατ' εὐτυχίαν πα-
ρήχθησαν ἐν κινήσῃ τοῦ πολέμου, ὅτε δὲν ἠδύναντο

νὰ ἔλθωσιν ἐξωθεν βιομηχανήματα. Εἰς ταῦτα πάντα συνετέλεσεν ὁ Κλαῦ μετὰ θαυμαστῆς δραστηριότητος καὶ πειθοῦς. Ἰδίως δ' ἐπρωταγωνίστησεν εἰς τὰς συζητήσεις τὰς περὶ τραπέζης καὶ τῶν πολυαριθμῶν αὐτῆς υποκαταστημάτων, δι' ὧν ἤλπισε νὰ ἐμψυχώσῃ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις. Διὰ δὲ τῶν δημοσίων ἔργων σκοπὸν εἶχε νὰ ἐπιταχύνη τὰς ἐκχερσώσεις, νὰ καταστήσῃ προσιτὰς εἰς τοὺς κατοίκους τῆς περαλίας καὶ εἰς τοὺς ἀπὸ Εὐρώπης προσερχομένους ἀποίκους τὰς εὐφόρους γαίαις τῆς δύσεως, τῆς ὁποίας ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ πρωῒμωτα διέκρινε τὴν θαυμαστὴν ἀνάπτυξιν. Ἐπὶ τούτῳ προσκάλεσε τὴν ἐγκρισιν τῆς δημοσίας ἀπακνή κατασκευῆς Ἑσθιακῆς Λεωφόρου ἀπὸ Οὐασινγκτόνος μέχρι τῶν ἀπωτάτων ὄχθων τοῦ Μισσισιπίου, ἥτοι ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς. Τελευταῖον διὰ τῆς τελωνιακῆς νομοθεσίας ἠγωνίζεσθαι νὰ προταγεύσῃ τὰ ἐγγύρια τεχνουργεῖα καὶ νὰ ἀναδείξῃ αὐτὰ ἐνάμιλλα ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐθόρυμασεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὰς κάτω χώρας.

Ἐν μέσῳ δὲ τῶν μεγάλων αὐτῶν ἐσωτερικῶν ζητημάτων προσκυψε καὶ ἐν ζήτημα ἐξωτερικόν, περὶ τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου ὁ Κλαῦ πτύχυσεν νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τῆς ὅλης μετέπειτα πολιτικῆς τῶν Ὁμοσπονδῶν πολιτειῶν, ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν Ἀμερικανικὴν ἡπειρον. Ὁ λόγος ἦτο περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἰσπανικῆς Ἀμερικῆς. Ὁ Ναπολέων, ἐμβολῶν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, εἶχε προκαλέσει τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀγῶνων χωρῶν, ὅσας ἡ Ἰσπανία κατείχεν ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ· ἀλλ' αἱ χώραι αὗται δὲν ἐπανεστήσαν διὰ νὰ ὑπερασπισθῶσι τὸν ὑπὸ τοῦ Εὐρωπαίου κατακτητοῦ καθαιρεθέντα κυριάρχην των· ἐπανεστήσαν ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀνεξαρτησίας. Ἀπὸ τοῦ Μεξικανικοῦ κύλπου μέχρι τῆς Ὀρνίου ἀκρας μία κατὰ τοῦτο ὑψώθη φωνή, ἡ ἐκδοσις ὅμως τοῦ ἀγῶνος ἀπέβη διάφορος κατὰ τὰς διαφόρους χώρας. Μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1815 συνομολογηθεῖσαν ἐν Εὐρώπῃ εἰρήνην, ἡ Ἰσπανία ἐράνη κατισχύουσα ἐπὶ τινα χρόνον τῶν κυριωτέρων αὐτῆς ἀποικιῶν· ἀλλ' ἡ ἐκρηγνῆσα πυρκαϊὰ ἦτο ἐξ ἐκείνων, αἵτινες δὲν σθένυνται. Ἡ Ἰσπανία ἠδύνατο νὰ ἐξοντώσῃ τοὺς ἐπαναστάτας, ἀλλ' ὄχι πλέον νὰ τοὺς καθυποτάξῃ. Πρὸς βορρᾶν, ὁ Βολιβέρος, ὁ Γουκεδελούπας καὶ ἄλλοι τινὲς ἡρώικοι ἀρχηγοὶ μετὰ κόπου ἀνθίσταντο· μεσημβρινώτερον δὲ, οἱ παρὰ τὸν Πλάταν ποταμὸν ἀγωνιζόμενοι ἦσαν εὐτυχέστεροι ὁποσοῦν. Αἱ ὁμοσπονδοὶ πολιτεῖαι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνωσιν ἀδιάφοροι πρὸς τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐκείνους ἀγῶνας, διότι οἱ γείτονές των ἐμιμοῦντο τὸ παράδειγμα αὐτῶν. Ὄθεν ὁ Κλαῦ, ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ 1816—1817, ἐκήρυξεν ἀναγκαστὴν τὴν ὑπὲρ τῶν ἐπαναστατῶν συμπάθειάν του, ἀντιστάς εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου, δι' οὗ προέκειτο ν' ἀπαγορευθῇ εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς πολίτας νὰ πωλῶσι πλοῖα εἰς τοὺς ἐπαναστάτας. Εἰς τὴν ἀκόλουθον σύνοδον, ἐνήργησε καὶ ἐλάλησε κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἡ δὲ συνδρομὴ ἦν παρεῖχεν εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν πάλαι Ἰσπανικῶν ἀποικιῶν ἐπροξένει πολλὴν ἐντύπωσιν καὶ ἐντὸς τῶν Ὁμοσπονδῶν πολιτειῶν καὶ ἐκτός. Ὁ τότε

πρόεδρος τῆς συμπολιτικῆς Μονρόης, ἀναδ' ἄλλων τῶν ὀριστικῆν τοῦ ζητήματος λύσιν, προέτεινε νὰ σταλῶσιν ἐπὶ τόπου ἐπίτροποι, ἵνα πληροφορηθῶσι τὰ κατὰ τὰς νέας δημοκρατίας καὶ μελετήσωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ κατὰ τοὺς κατοίκους αὐτῶν καὶ μέχρι τίνος εἶναι ἐπιτήδαιοι πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Κλαῦ ἐξεναντίας ἀπήτει ὥστε αἱ ὁμοσπονδοὶ πολιτεῖαι νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἀμέσως τὰς δημοκρατίας ἐκείνας, διότι μόνη ἡ ἀναγνώρισις ἠδύνατο νὰ ἀποδῇ χρήσιμος εἰς αὐτάς καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτάς θάρρος. Ἡξίου δὲ εὐλόγως, ὅτι ἡ ἐν Μαδρίτῃ αὐλὴ δὲν εἶχε δικαίον νὰ παρκαρνεθῇ διὰ τοῦτο, διότι αἱ ὁμοσπονδοὶ πολιτεῖαι δὲν ἐμελλον νὰ ἀναγνωρίσωσιν εἰμὴ τὰς δημοκρατίας ὅσαι ἦσαν πραγματικῶς ἀνεξαρτητοὶ καὶ εἶχον ἀναγκάσει τὰ Ἰσπανικὰ στρατεύματα νὰ ἐκχωρήσωσι. Τῶνόντι ὁ Κλαῦ δὲν ἔλεγε νὰ ἀναγνωρίσωσιν ὅλας τὰς δημοκρατίας, ἀλλὰ κατὰ τὸ παρὸν μόνον τὰς περὶ Πλάταν χώρας, διότι αὗται ἦσαν πραγματικῶς ἀνεξάρτητοι. Προέτεινε λοιπὸν νὰ σταλῇ πρέσβυς εἰς τὰς περὶ Πλάταν ἀνεξαρτήτους ἐπαρχίας. Ἡ πρότασις ταύτη ἀπερρίφθη, ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ ἐπροξένησε τοσαύτην ἐντύπωσιν, ὥστε πρόδηλον κατέστη ὅτι αἱ ἀρχαὶ του θέλουν προσεχῶς θριαμβεύσει. Ἡ σύνοδος τοῦ ἐπομένου ἔτους, 1818—1819, δὲν ἐμελλε νὰ διαρκέσῃ εἰμὴ 3 μῆνας μόνον, διότι εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἡ βουλὴ συνέρχεται μὲν κατ' ἔτος, ἀλλὰ παρ' ἐνιαυτὸν δὲν συνεδριάζει εἰμὴ 3 μῆνας, καὶ αὕτη ἡ παρ' ἐνιαυτὸν σύνοδος ὀνομάζεται βραχεῖα σύνοδος· παρεκτός τούτου ὑπῆρχον ἄλλαι πολλαὶ καὶ καταπεύγουται ὑποθέσεις, ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν οἱ ἀντιπρόσωποι ν' ἀσχοληθῶσιν εἰς τὰ περὶ τῶν ἀποικιῶν. Ὁ Κλαῦ περιορίσθη νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν σιωπᾷ περὶ τούτου εἰμὴ ἐξ ἀνάγκης καὶ ὅτι, ἅμα εὐκαιρήσῃ ἡ βουλὴ, θέλει ἐπαναλάβῃ τὴν πρότασίν του. Τῶνόντι τὴν ἐπανελάβε κατὰ τὴν ἀκόλουθον σύνοδον καὶ ἡ βουλὴ, παρὰ τὴν θέλησιν τῆς κυβερνήσεως, ἀπεδέχθη ἤδη τὴν γνώμην τοῦ Κλαῦ. Ὁ πρόεδρος ἀντέστη, διότι ἐφοβήτο φαίνεται μὴ περιπλέξῃ τὴν Ὁμοσπονδίαν εἰς ἔριν πρὸς τὴν ἱεράν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης συμμαχίαν. Ἀλλ' ὁ Κλαῦ ἔφερε πάλιν εἰς μέσον τὸ ζήτημα, μετὰ λαμπρὰς εὐγλωττίας, ἐν ἀρχῇ τοῦ 1821, καὶ τῇ 10 Φεβρουαρίου προέτεινεν εἰς τὴν βουλήν ν' ἀποφανθῇ, ὅτι τὸ Ἀμερικανικὸν ἔθνος εὐχεταὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀγῶνων οὓς καταβάλλουσιν αἱ πάλαι Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας των, καὶ ὅτι ἡ βουλὴ εἶναι πρόθυμος νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν πρόεδρον, ἐὰν οὗτος κρίνῃ εὐλογον νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰς νέας πολιτείας· διότι δὲν προέκειτο ἤδη περὶ Πλάτας μόνον, τὸ μέγιστον μέρος τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς εἶχεν ἀποβάλῃ τοὺς Ἰσπανοὺς. Ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ διὰ ψήφων 87 κατὰ 68· ὁ Κλαῦ ἐθριαμβεύεν, οὐδ' ἦτο πλέον δυνατόν ν' ἀντισταθῇ ἡ κυβέρνησις· καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ πρόεδρος ἐπεμψεν εἰς τὴν βουλήν διάγγελμα, δι' οὗ ἀναγνώριζε τὰς νέας δημοκρατίας, αἵτινες ἐμελλον εἰς τὸ μετέπειτα ἐπὶ τοσοῦτον νὰ ψεύσωσι τὰς ἐλπίδας τῶν φίλων των. Ὁ δ' αὐτὸς πρόεδρος Μονρόης, ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης καταναγκασόμενος, ἐκήρυττε, κατὰ τὸ ἀκό-

λουθον ἔτος, διὰ τοῦ ἐτησίου διαγγέλματός του, ὅτι αἱ ὁμοσπονδοὶ πολιταῖαι θέλουν θεωρήσει ὡς προσβολὴν κατ' αὐτῶν γενομένην πᾶν ἐπιχείρημα τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων πρὸς ἀνθρώπων τοῦ ἀποικιακοῦ συστήματος, ὅπουδήποτε τῆς Ἀμερικῆς οἱ κάτοικοι ἤθελον ἀφ' ἐαυτῶν τὸ καταργήσει.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ Κλαῖν ἐπενήργησεν εἰς τὴν τύχην τοῦ ὅλου κόσμου. Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἀμερικῆς συνεπληρώθη, ἐντεῦθεν δὲ ἡ δύναμις τῶν ὁμοσπονδίων πολιτειῶν καὶ ᾠξήσῃ πολὺ, καὶ ἔτι μᾶλλον θέλει αὐξήσει. Σήμερον αἱ πολιταῖαι αὗται εἶναι αἱ προστάτιδες τοῦ νέου κόσμου, κύριοι αἶθεν ἐν αἰῶνα δὲν γίνωσι κυρίαρχοι αὐτοῦ. Τὰ πάντα ὑποδεικνύουσιν ὅτι κατασκευάζεται αὐτόθι νέος τις Βρεῖταις κρατῶν διὰ μιᾶς χειρὸς τὸν μεσημβρινὸν πόλον, διὰ τῆς ἐτέρας τὴν βόρειον, καὶ συνέχων τὸν γηρινὸν κόσμον, πρὸς ἀνατολὰς τε καὶ πρὸς δυσμὰς. Ἠδη μὲν τὴν Εὐρώπην, ἔνθεν δὲ τὴν Σινικὴν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν. Σήμερον καὶ τὰ παιδάρια αὐτὰ τῶν ὁμοσπονδίων πολιτειῶν τρέφουσι τοιαύτην περὶ τῆς πατρίδος των ἐλπίδα καὶ θεωροῦσιν ἄφρονον τὴν ἐκπλήρωσίν της, ἀπαρἀλλάκτως καθὼς αἱ πηλαὶ Ρωμαῖοι, ἐπὶ Φαβίου καὶ Παύλου Αἰμιλίου, ἦσαν πεπεισμένοι, ὅτι βαίνουσι πρὸς τὴν κυριαρχίαν τοῦ κόσμου.

Μέχρι τοῦδε εἶδομεν τὸν Κλαῖν χωροῦντα ἀκαταπίεστον πρὸς τὰ πρόσω περὶ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ διδασκίαις· δὲν εἶναι βεβαίως δημαγωγός, εἶναι πολιτικός· ἀνὴρ συναισθητός, ἀλλ' οὐδὲν ἥττον, παρίσταται ὡς ἄνθρωπος βλέπων ποῦ πρέπει νὰ βαδίσῃ ἡ δημοκρατία εἰς ἣν ἀνήκει καὶ ἀναλαμβάνων νὰ γίνῃ πρὸς αὐτῆς ἡ ὁδηγός. Ἀπὸ τοῦδε ὁ ἀνὴρ μεταβάλλει τὰς ἐλπίδας καὶ σύστημα. Ἀφοῦ ὑπέδειξεν εἰς τὸ ἔθνος τοῦ τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ, ἐπεὶ ἠνέωξε τὸν δρόμον τοῦτον, τότε ἀγωνίζεται νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πορείαν του, ἵνα μὴ ἀποβῇ αὕτη θαρροῦς καὶ ἀτκατος· ὅθεν τοῦ λοιποῦ θέλομεν ἰδεῖ τὸν Κλαῖν μετρίζοντα τὴν ὁρμὴν τοῦ ἔθνους ἐκείνου καὶ ἐννοεῖ ἀγωνιζόμενον νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃ.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο Κ. ΔΑΒΙΔ

(ἐξ Ἀγγερίας.)

M. DAVID

(d' Angers.)

Ἐσχάτως ἐσκήρτησαν αἱ Ἀθηναὶ εἰς ἤχον πρὸ αἰῶνων σιγήσαντα ἐν αὐταῖς, ἤχον σμίλης γλυφούσης ἐν αὐτῶν σμίλης ἀξιοτέρων πολιτῶν, τὸν ἀρχαῖον Κανόνα, καὶ ἡ ἡχώ ἐκπεπληγμένη ἐφαίνετο ψιθυρίζουσα τὸ ἄσμα τοῦ Φειδίου. Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι, εἰς ἀγενεῖς συκαφαντίας πειθόμενοι, ἐξώριζον τῆς πόλεως των τὸν

μετὰ τὸν Περικλῆ μεγαλαυρότερον τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν, τὸν ἐνδοξὸν αὐτῶν ἀριστοτέχνην, δὲν ἤξευρον, εἰς τὴν ἔρημον Ἠλιακὴν ἀκτὴν ὁ ἀπατρις τὸ βῆμα πλανῶν, ὑπὸ ποίῳ ἐπέβητο πικρῶν λογισμῶν, πῶς ἐκλινεν ὑπὸ τὴν θλίψιν τὴν ἄλλοτε ὑπὸ δάφνας κύπτουσαν κεφαλὴν του, πῶς αἱ ἀνεκτέλεστοι ἀντιλήψεις του, αἱ εἰς ἀγωνίαν καταδεδικασμέναι ἰδέαι του, κατεδύρωσκον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὁ δὲ κόσμος τῶν ὑπερφῶν του πλάσμάτων, τῶν θεῶν οὓς ἡ γλυφὴ του κατεδύσασεν εἰς τὴν γῆν, τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἀνεδίδωσκον εἰς τὸν οὐρανόν, πῶς ἐνίοτε, περιστοιχίζων αὐτὸν εἰς τὸ φῶς τὸ μελαγχολικὸν τῆς σελήνης, τῷ ἔλεγε κατηφές, ὅτι ὄναρ ἡ δόξα, ὅτι κῆμα διαρρέον ἡ τῶν ἀνθρώπων εὐγνωμοσύνη. Ἐνῶ δ' ἐξέτεινεν ἐκεῖνος τρεμούσας τὰς χεῖρας πρὸς τὰ λαμπρὰ ἐκείνα φαντάσματα, πρὸς τὰ φίλα τῆς καρδίας του τέκνα, διελύοντο αὐτὰ ὡς νεφέλαι καὶ τὸν διέφρευγον, μέχρις οὗ ἐν μέσῳ των τῷ ἐπαφάνη μορφή ἀγνώστου εἰς τὴν γῆν μεγαλοπρεπέας, καταπλήξασα τὴν διάνοιάν του καὶ νέου πληρώσασα αὐτὸν ἐνθουσιασμοῦ, καὶ μετ' οὗ πολὺ ἡ Ἑλλὰς πᾶσα, καὶ οἱ μεταμελούμενοι Ἀθηναῖοι προσεκύνησαν μετ' εὐλαθείας καὶ θαυμασμοῦ εἰς τὴν Ὀλυμπίαν τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου τεχνίτου, τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων.

Σήμερον αἱ Ἀθηναὶ αὗται δέχονται τὸν ἐξόριστον τεχνίτην, καὶ δύνανται ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Πνυκὸς, ἢ ὑπὸ τὰς στήλας τοῦ Παρθενῶνος νὰ τὸν ἰδῶσιν, εἰς τὸν ἀπαλὸν βραχίονα στηριζόμενον νέος κόρης, τῆς μόνης παραμυθίας του ἐν τῇ ἐξορίᾳ, μὲ κεκυρῖαν δὲ τὴν κεφαλὴν, πλανῶντα τὸ βλέμμα εἰς τὸ κενόν, καὶ ὡς ζητοῦντα τὴν μεμακρυσμένην πατρίδα καὶ τὰ προσφιλῆ ὄντα εἰς ἃ ἡ αἰσθησις καὶ ἡ φαντασία του ἐνεφύσησαν ζωὴν ἐνδοξον. Ὅταν τὸ τεθλιμμένον του βλέμμα ἀναπαύεται ἐπὶ τὰ περιστοιχίζοντα αὐτὸν ἀρχαῖα ἀριστουργήματα, τότε φαίνεται χαρὰς ἀκτὴς φαιδρύνουσα τὴν μορφήν του, διότι ἐν αὐτοῖς ἀναγνωρίζει ἀριστουργήματα ἀδελφῆς μεγαλοφυΐας, μελετήματα τῆς νεότητός του, καὶ ὅλης του τῆς ζωῆς ἐντυπώσεις, ἀλλὰ συγχρόνως αἰσθάνεται καὶ λύπη πιεζοῦσα τὴν καρδίαν του, διότι ἡ θέα των κινεῖ ἐν αὐτῷ τὴν χορδὴν τῆς μεγαλοφυΐας· ἀλλ' ἡ χεὶρ του μάτην ζητεῖ τὴν ἀποῦσαν γλυφίδα της, ἀλλὰ τὸ ἐργαστάσιόν του, πλήρες ἡμέρων ἀριστουργημάτων, μένει ἔρημον, αὐδ' ἀκούει τὸν κράτον τῆς ἀκαμάτου αὐτοῦ σμίλης, ἀλλὰ τὸ λυπηρότερον καὶ δι' ἐκείνον καὶ δι' ἡμᾶς, τὸ περιέχον ἐν ᾧ ζῇ, οὐ μόνον δὲν προκαλεῖ καλλιτεχνικὰς ἐμπνεύσεις, ἀλλὰ καὶ φονεύει αὐτὰς ὑπὸ τὸ ψῆχος τῆς ἀμαθοῦς ἀδιαφορίας.

Ὁ καλλιτέχνης οὗτος εἶναι ὁ Γάλλος Δαβίδ, ἐξ Ἀγγερίας τῆς ἐν Βανδέξ· υἱὸς ἀπλοῦ λεπτουργοῦ, ἠσθάνθη παιδιῶθεν τῆς τέχνης τὴν ἱεράν ἐμπνευσίν, καὶ ἀνδρείως παλαίσας πρὸς τε τὴν πενίαν καὶ πρὸς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἐκ θλίψεως ὁδηγούμενος παίρας τὸν ἀπέτρεπε νὰ ἐναγχαλισθῇ ἐπάγγελμα ἀμείψαν τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ διὰ πτωχείας καὶ ἀδοξίας, ἐσπούδασε τὰς γραφικὰς τέχνας, ἰδίως δὲ τὴν γλυπτικὴν, κλοπημαίως κατ' ἀρχάς, καὶ ἐπειτα, τῇ πατρικῇ ἀδείᾳ, μετὰ δὲ τὴν πρώτην καὶ τα-